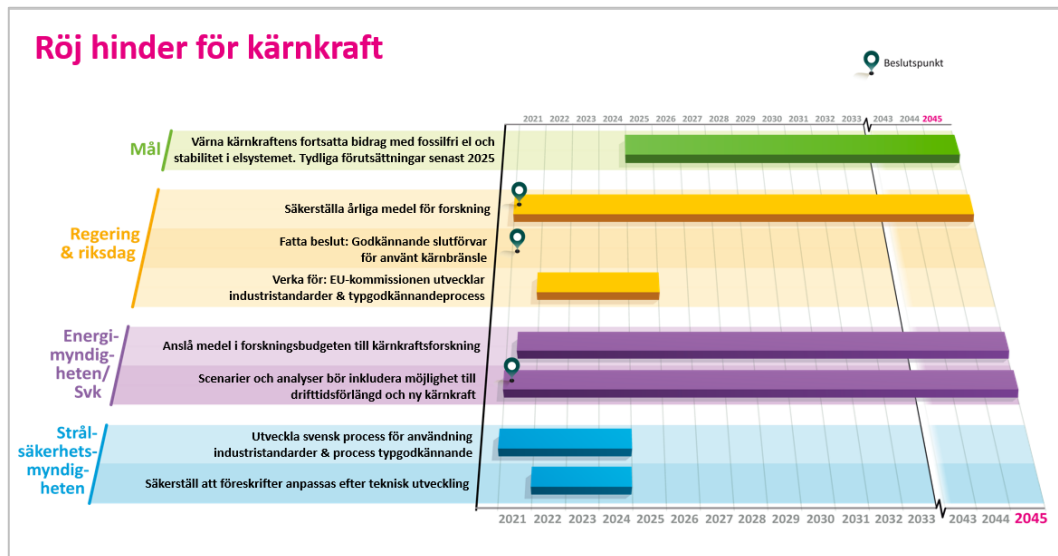

Tidslinje: Röj hinder för kärnkraft

Kärnkraften är ett av de fossilfria kraftslag som idag bidrar i det svenska elsystemet. Förutsättningarna för den befintliga kärnkraftens långtidsdrift, liksom förutsättningar för investeringar i ny storskalig kraftproduktion, bör vara tydliga 2025.

Mål

Värna kärnkraftens fortsatta bidrag med fossilfri el och stabilitet i elsystemet. Senast 2025 ska förutsättningarna enligt nedan vara tydliga.

Kärnkraften bidrar idag med flera system- och samhällsnyttor utöver den fossilfria elen. Dessa nyttor värderas dock inte fullt ut idag, till exempel på elmarknaden. Förutsättningarna för den befintliga kärnkraftens långtidsdrift, liksom förutsättningar för investeringar i ny storskalig kraftproduktion, bör vara tydliga 2025. Vid den tidpunkten bör det vara klarställt vilka förväntningar det finns på elproduktionen år 2040 så att nödvändiga investeringsbeslut kan fattas från så goda grunder som möjligt. Oavsett om det handlar om elproduktion (enskilda kraftstationer eller parker) eller elnät krävs i regel omkring 15 år innan investeringen har tagits i drift fullt ut.

Regering och riksdag

Säkerställa årliga medel för forskning så att kärnkraft kan fortsätta bidra till fossilfri energi och systemstabilitet.

I kommande budgetpropositioner säkerställs tillräckliga medel för ändamålet

Forskningsmedel avsätts i energiforskningsbudgeten inom ramen för Energimyndighetens forskningsprogram så att även kärnkraft omfattas. Se mer detaljerat nedan under Energimyndigheten.

Fatta beslut om godkännande av slutförvar för använt kärnbränsle

Godkänn även en inkapslingsanläggning och ett utökat tillstånd för det befintliga mellanlagret för använt kärnbränsle.

Regeringen har under 2020 fått nödvändiga handlingar för att fatta beslut om att godkänna SKB:s ansökan om att uppföra ett slutförvar för använt kärnbränsle. Regeringen har följt ärendet under 40 år och bör nu kunna fatta beslut. Strålsäkerhetsmyndigheten och Mark- och miljödomstolen har tillstyrkt ansökan och Östhammars kommun har beviljat en placering av slutförvaret inom kommunen.

Regeringen bör verka för att Kommissionen utvecklar konventionella industristandarder för kärnkraft och en typgodkännandeprocess.

Användningen av konventionell industristandard jämte traditionell kärnkraftsstandard skulle ge betydligt lägre driftkostnader och samtidigt en högre säkerhet. Enhetliga regler i alla EU-länder skulle förenkla marknaden för leverantörer och ge sänkta kostnader.

Inom kärnkraften finns krav på att nyttja en särskild kravstandard för säkerhetskritiska system och komponenter, så kallad kärnkraftsstandard. Denna standard utvecklades på 60-talet för att säkerställa fullgod kvalitet. Sedan utbyggnaden har denna standard inte uppdaterats och det finns dessutom få leverantörer idag som kan leverera komponenter enligt denna standard.

Parallellt har kvalitetsstandarder för konventionell industri utvecklats med moderna material och tillverkningsprocesser vilket gjort att sådana komponenter idag kan uppvisa likvärdig eller högre kvalitet än komponenter av kärnkraftsstandard. Komponenter av industristandard kan upphandlas "från hyllan" och behöver inte specialbeställas. Därmed blir kostnaden betydligt lägre. I vissa fall kostar motsvarande komponent hundra gånger mer än exakt samma komponent tillverkad enligt konventionell standard. Befintliga säkerhetskrav gör det dock svårt att idag nyttja fördelarna med konventionell industristandard. Genom att öppna för användandet av industristandard inom kärnkraften skulle kostnader för ersättningskomponenter minska avsevärt samtidigt som säkerheten dessutom skulle kunna höjas.

För att ytterligare minska kostnader för komponenter, system, och på sikt även hela reaktorer, behöver ett system för typgodkännande införlivas. Genom att samlas kring ett gemensamt tillvägagångsätt för licensiering av kravuppfyllnad skulle man kunna utveckla en process för typgodkännande inom EU. Det skulle leda till att leverantörer inte behöver skraddarsy komponenter, system och reaktorer för varje enskilt lands särskiljande krav – och därmed möjliggöra lägre kostnader.

Energimyndigheten och Svenska kraftnät**Energimyndigheten: Anslå årligen medel i forskningsbudgeten till kärnkraftsforskning samt följa teknikutvecklingen gällande kärnkraft.**

Inkludera kärnkraftsforskning i energiforskningsbudgeten precis som forskning kring andra kraftslag.

Huvudfokus fram till 2025 kan vara integrations- och samverkansmöjligheter mellan väderberoende kraft och kärnkraft samt kärnkraftens bidrag till energiomställningen (värme, vätgas och elektrobränslen), effekt och systemtjänster.

Energimyndigheten behöver utveckla sin forskning så att den motsvarar det befintliga energisystemet. Då behöver den inkludera kärnkraften. Det finns ett behov av att undersöka hur kärnkraft kan nyttjas bättre för att klimatmålen ska nås. Det kan handla om systemintegrering av förnybart och kärnkraft, värmeproduktion med kärnkraft och vätgasproduktion med kärnkraft. Forskningen måste fokusera på klimatmålet. Andra mål bör underställas klimatmålet.

Möjlighet till drifttidsförlängd och ny kärnkraft bör inkluderas i Svk:s och Energimyndighetens scenarier och analyser.

Detta för att anpassa scenarier så att de bättre speglar de verkliga förutsättningarna allt eftersom de förändras.

Myndigheternas scenarier och långsiktiga analyser bör utgå ifrån kärnkraftsägarnas offentliggjorda driftsplaner eller aviserande långsiktiga avsikter med sin drift av reaktorer. Detta för att scenarier och långsiktiga analyser ska utgå från den information som bäst beskriver energisystemets utveckling snarare än att scenarier och långsiktiga analyser utgår enbart från politiska mål. På så vis erhålls ytterligare information med mer relevanta beskrivningar av energisystemets utveckling och ett mer korrekt underlag för långsiktiga beslut på energimarknaderna. Till exempel har ingen reaktorägare idag aviserat avveckling av någon av de sex kvarvarande reaktorerna till 2040 eller därefter. Långtidsdrift bortom 60 års drift utreds löpande.

Strålsäkerhetsmyndigheten

SSM bör utveckla en svensk riktlinje för användning av industristandarder för kärnkraft och process för typgodkännande.

SSM bör söka stöd för ett gemensamt angreppssätt inom EU.

För att nyttja industristandarder och typgodkännanden (enligt ovan) krävs att SSM beskriver hur det ska gå till. Det bör ske i dialog med industrin och med andra myndigheter inom EU.

Säkerställ att föreskrifter anpassas efter teknisk utveckling av kärnkraft

SSM bör säkerställa kompetens för att kunna ta fram moderna föreskrifter som kan hantera kärnkraftsteknisk utveckling.

Ny kärnkraftsteknik kan kräva utvecklade kompetenser inom SSM och deltagande i internationella fora. Detta kan leda till förbättrad reglering och högre säkerhet.